

Stanowisko
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych
z dnia 18 marca 2026 r.

w sprawie: konfliktu interesów przy podejmowaniu pomocy prawnej przeciwko
byłemu klientowi instytucjonalnemu

TEZY

1. Postanowienie art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (KERP) ustanawia samodzielny zakaz świadczenia pomocy prawnej, jeżeli zachodzi znaczne ryzyko naruszenia tajemnicy zawodowej albo gdy wiedza uzyskana przy wcześniejszej obsłudze mogłaby dać nowemu klientowi nieuzasadnioną przewagę – niezależnie od zakazu z art. 28 ust. 3 KERP dotyczącego „tej samej” lub „związanej” sprawy.
2. W przypadku stałej, długotrwałej obsługi klienta instytucjonalnego (publicznego lub prywatnego) ryzyko naruszenia art. 26 ust. 1 KERP może być podwyższone, gdyż przewaga może wynikać nie tylko z ujawnienia konkretnych informacji, lecz także z wykorzystania wiedzy o procedurach, praktykach, standardach postępowania, zasadach negocjacyjnych (w tym ugodowych) oraz typowych strategiach prowadzenia sporów przez dany podmiot.
3. Ocena konfliktu interesów ma charakter prewencyjny i powinna zostać dokonana przed przyjęciem sprawy. Obowiązek badania konfliktu (art. 30a KERP) spoczywa na radcy prawnym; brak wykazanej szkody albo brak ujawnienia informacji nie eliminuje ryzyka naruszenia standardów etycznych.
4. O ile wykonywanie czynności zawodowych nie spowoduje naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy radcowskiej ani znacznego zagrożenia jej naruszenia, który to obowiązek nie jest ograniczony w czasie (art. 3 ust. 4 ustawy o radcach prawnych, art. 17 KERP) oraz uwzględniając, że upływ czasu nie jest przesłanką wyłączającą zakaz z art. 26 ust.1 KERP, to znaczny upływ czasu od zakończenia współpracy z byłym klientem, może istotnie zmniejszać ryzyko stwierdzenia naruszenia zakazu z art. 26 KERP, gdy źródłem ryzyka naruszenia zasad etycznych byłaby wiedza radcy prawnego o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio

wykonywał czynności zawodowe, co powinno podlegać indywidualnej ocenie w każdym konkretnym przypadku.

5. Z uwagi na kazuistyczny charakter przesłanek z art. 26 ust. 1 KERP, nie jest możliwe sformułowanie automatycznej reguły dla wszystkich potencjalnych stanów faktycznych. W razie wątpliwości co do ryzyka naruszenia tajemnicy lub uzyskania nieuzasadnionej przewagi, radca prawny powinien odmówić przyjęcia zlecenia.

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie

1. Przedmiotem niniejszego stanowiska jest wniosek o udzielenie wyjaśnienia w sprawie związanej z zasadami etyki i wykonywania zawodu radcy prawnego – w zakresie dopuszczalności podjęcia pomocy prawnej przeciwko podmiotowi, na rzecz którego radca prawny w przeszłości świadczył pomoc prawną na podstawie umów cywilnoprawnych.

2. We wniosku wskazano, że współpraca z byłym klientem została definitywnie zakończona, a nowa sprawa nie jest „tą samą sprawą” ani „sprawą z nią związaną”. Zgłoszona wątpliwość dotyczy w szczególności zakresu pojęcia „nieuzasadnionej przewagi” w art. 26 ust. 1 KERP oraz granic dopuszczalności podejmowania spraw przeciwko byłemu klientowi instytucjonalnemu.

3. Wnioskodawca wskazuje, że nie posiada wiedzy uzyskanej przy wcześniejszej współpracy, która mogłaby dotyczyć konkretnych nieujawnionych stanów faktycznych, wewnętrznych procedur decyzyjnych, strategii procesowych, dowodów lub innych informacji, których wykorzystanie mogłoby prowadzić do naruszenia tajemnicy zawodowej albo do uzyskania przez nowego klienta nieuzasadnionej przewagi.

4. Komisja podkreśla, że przedstawiony opis stanu faktycznego może rodzić wątpliwości co do występowania konfliktu interesów, jednak niniejsze stanowisko ma charakter ogólny i nie zastępuje oceny w indywidualnej sprawie. Ocena konfliktu oraz decyzja o przyjęciu lub odmowie przyjęcia zlecenia należy do radcy prawnego. Dla potrzeb niniejszego stanowiska przyjmuje się, że:

- a) radca prawny wykonywał przez dłuższy czas stałą (powtarzalną) obsługę prawną podmiotu instytucjonalnego,
- b) planowana pomoc prawna miałaby być świadczona przeciwko temu podmiotowi po zakończeniu współpracy,

- c) nowa sprawa nie jest „tą samą” ani „związaną” w rozumieniu art. 28 ust. 3 KERP,
- d) po stronie radcy prawnego może istnieć wiedza o praktykach i sposobie działania byłego klienta, mogąca mieć znaczenie dla strategii w nowej sprawie,
- e) kwestie uzyskiwania zgód stron oraz rozwiązywania organizacyjne (w tym bariery informacyjne) mogą mieć znaczenie pomocnicze, jednak pozostają poza zakresem niniejszego stanowiska i wymagają każdorazowo odrębnej oceny.

II. Ramy prawne

1. Ocena zagadnienia będącego przedmiotem niniejszego stanowiska została dokonana z uwzględnieniem:

- a) ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 499), zwanej dalej „ustawą o radcach prawnych” lub „u.r.p.”,
- b) Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu stanowiącym załącznik do Uchwały nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego), zwanego dalej „Kodeks Etyki Radcy Prawnego” lub „Kodeks” lub „KERP”.

2. W ocenie Komisji, dla rozstrzygnięcia zagadnienia będącego przedmiotem niniejszego stanowiska szczególne znaczenie mają przepisy:

- a) art. 15 ust.1 KERP, zgodnie z którym *radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji;*
- b) art. 16 KERP, który wskazuje, że *dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej;*
- c) art. 17 KERP: *Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie i istnieje również po zaprzestaniu wykonywania zawodu oraz art. 3 ust. 4 u.r.p. obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie;*
- d) art. 26 ust. 1 KERP: *Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej, jeżeli wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub*

- stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczałoby jego niezależność lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenie, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę;*
- e) art. 28 ust. 3 KERP: *Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klienta, którego interesy są z sprzeczne z interesami osób, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej;*
 - f) art. 30a ust.1 KERP: *Radca prawny przed przystąpieniem do świadczenia pomocy prawnej w danej sprawie obowiązany jest do zbadania, czy nie występuje konflikt interesów, a w przypadku jego stwierdzenia – do odmowy jej świadczenia;*
 - g) art. 3 ust. 4 u.r.p.: *Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie.*

III. Ocena

1. Relacja art. 28 ust. 3 KERP do art. 26 ust. 1 KERP. Jeżeli nowa sprawa nie jest „tą samą” ani „związaną” ze sprawą, w której radca prawny uprzednio działał na rzecz byłego klienta, sam art. 28 ust. 3 KERP nie przesądza o niedopuszczalności pomocy prawnej. Nie eliminuje to jednak stosowania art. 26 ust. 1 KERP, który zakazuje podejmowania pomocy prawnej w razie znacznego ryzyka naruszenia tajemnicy lub gdy wcześniejsza wiedza dawałaby nowemu klientowi nieuzasadnioną przewagę.

2. „Znaczne zagrożenie” i ocena *ex ante*. Art. 26 ust. 1 KERP posługuje się kryterium znacznego zagrożenia, co oznacza konieczność prewencyjnej oceny sytuacji przed przyjęciem sprawy. Dla oceny nie jest rozstrzygające, czy w toku sprawy doszło do ujawnienia informacji; kluczowe jest, czy obiektywnie istniało podwyższone ryzyko naruszenia tajemnicy lub lojalności.

3. „Nieuzasadniona przewaga”. Pojęcie to obejmuje nie tylko wykorzystanie konkretnych informacji objętych tajemnicą, lecz również sytuację, w której przewaga wynika z praktycznej znajomości sposobu działania byłego klienta instytucjonalnego – w szczególności jego procedur, schematów decyzyjnych, standardów analizy spraw, wykorzystywanych „formatek” i szablonów pism, zasad prowadzenia negocjacji oraz polityk ugodowych. W realiach dużych podmiotów (np. zakładów ubezpieczeń) obsługa sporów bywa oparta na wystandaryzowanych procedurach; ich znajomość może

przekładać się na ułatwienie doboru argumentacji, taktyki procesowej i dowodowej, a tym samym na nieuzasadnioną przewagę po stronie nowego klienta.

4. Zgodnie z art. 15 ust. 1 KERP radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji.

5. Jak wskazuje art. 16 KERP dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji i dokumentów, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej.

6. Tajemnica zawodowa – zakaz ujawniania i zakaz wykorzystywania. Tajemnica zawodowa ma charakter bezterminowy, a jej ochrona obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji, lecz także zakaz wykorzystywania informacji uzyskanych w związku ze świadczeniem pomocy prawnej w sposób sprzeczny z interesem klienta (także byłego). W szczególności dotyczy to informacji o wewnętrznych procedurach, kryteriach podejmowania decyzji, sposobie zawierania ugód oraz strategiach prowadzenia sporów – o ile informacje te nie są publicznie dostępne i zostały poznane w ramach relacji zawodowej. Ocenie podlega również wpływ danej sytuacji na zaufanie do zawodu radcy prawnego (art. 3 ust. 4 ustawy o radcach prawnych i art. 17 KERP).

7. W dużych podmiotach instytucjonalnych (w tym w zakładach ubezpieczeń) prowadzenie spraw odbywa się często w oparciu o procedury, analizy, standardowe formularze i wystandaryzowane schematy postępowania; nie można wykluczyć, że znajomość działania byłego klienta „od środka” może dawać nowemu klientowi przewagę (np. ułatwiając dobór argumentacji, taktyki dowodowej i procesowej).

8. Jeżeli radca prawny prowadził wcześniej sprawę dla danej instytucji, może znać przyjęte zasady zawierania ugód, typowe możliwości negocjacyjne oraz szablonowe strategie procesowe, sama praktyczna znajomość standardów pracy, strategii oraz możliwości negocjacyjnych byłego klienta może tworzyć uzasadnione ryzyko uzyskania przez nowego klienta nieuzasadnionej przewagi.

9. Istotą przepisów Kodeksu dotyczących konfliktu interesów jest zapobieganie sytuacjom, powodującym ryzyko zaistnienia takiego konfliktu. Kodeks wskazuje na konkretne przypadki stwarzające takie zagrożenie i nakazuje radcom prawnym określone zachowanie, gdy one wystąpią. Ma to na względzie nie tylko ochronę interesu klienta, ale także godności zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego.

IV. Wnioski

1. Mając na względzie powyższe, Komisja wskazuje, że:
 - a) radca prawny powinien przed przyjęciem zlecenia przeprowadzić i udokumentować analizę konfliktu interesów (art. 30a KERP), w tym ocenić, czy posiadana wiedza o byłym kliencie może być wykorzystana w nowej sprawie;
 - b) w razie istnienia znacznego ryzyka naruszenia tajemnicy zawodowej lub uzyskania przez nowego klienta nieuzasadnionej przewagi, radca prawny powinien odmówić przyjęcia sprawy (art. 26 ust. 1 KERP), niezależnie od tego, czy sprawa jest „ta sama” lub „związana” w rozumieniu art. 28 ust. 3 KERP;
 - c) w przedstawionym przez wnioskującego stanie faktycznym, istotne znaczenie przy podejmowanej ocenie, może mieć krótki upływ czasu od dnia zakończenia współpracy z byłym klientem;
 - d) jeżeli konflikt ujawni się w toku sprawy, radca prawny ma obowiązek niezwłocznie zrezygnować z jej prowadzenia (art. 30a KERP);
 - e) niniejsze stanowisko ma charakter ogólny i nie przesądza oceny w indywidualnym stanie faktycznym; odpowiedzialność za decyzję o przyjęciu lub odmowie przyjęcia zlecenia spoczywa na radcy prawnym.

*Stanowisko zostało przyjęte przez Komisję Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych w składzie:*

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek (przewodnicząca),

r.pr. Andrzej Kadzik,

r.pr. Jolanta Czepe,

r.pr. Agata Gutowska,

r.pr. Karolina Pukańska-Dura,

r.pr. Rafał Rybnik,

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki,

r.pr. Jacek Zieleziński (opracowanie)

*Przewodnicząca
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP*

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek